

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ВІДНОВЛЕННЯ ОБСЯГІВ ІНВЕСТУВАННЯ

Світовий досвід вказує, що основою для формування інвестиційно привабливої аграрної сфери є побудова інституціональної архітектури регулювання аграрного ринку, що направлена на розвиток та захист інтересів його учасників. В Україні недовіком галузевого регулювання є інститути, діяльність яких не відповідає або суперечить потребам суб'єктів даної сфери, що спричиняє неефективність і зниження економічного інтересу в різних підприємницьких структурах. Основою подальшого інвестування аграрного сектора та розвитку економіки зокрема повинна стати побудова нових дієвих, та перебудова існуючих малоефективних інституцій.

На думку Ю. Лопатинського, «інститути в широкому розумінні – це писані й неписані норми і правила, що є умовами й передумовами прийняття рішень» [1, с. 33-34]; А. Чухно розглядає їх як «спосіб мислення і дій, втілений у соціальних звичаях, установленнях, правилах поведінки» [2, с. 5].

Зарубіжні економісти П. Мауро, С. Нек, П. Кіфер, Р. Барро, Д. Свенссон, М. Гредстайн, Д. Асегоглу, С. Джонсон, Д. Даусон, Д. Істон, М. Уолкер та ін. вказують, що існує взаємозв'язок між якістю інститутів та економічним зростанням країни. С. Нек і П. Кіфер вказали на існування залежності між бідністю в країні та низькою якістю інституціонального середовища [3]. Вважаємо, що дана теза чітко відображає становище в аграрному секторі. Адже нині існує низька законодавчих актів, які стримують або негативно впливають на ефективний соціально-економічний розвиток галузі.

Розвиток аграрного сектора України потребує додаткових фінансових ресурсів, адже обсяг іноземних інвестицій та власних заощаджень виробників є не достатнім. Іноземний капітал є одним з основних джерел для відновлення інфраструктури, стабілізації курсу національної валюти і поліпшення економічного розвитку. Однак за даними Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) “Inside Ukraine” незважаючи на високий попит в інвестуванні аграрних виробників, з кожним місяцем його обсяг зменшується. Згідно з даними платіжного балансу, за січень-серпень 2014 дефіцит прямих іноземних інвестицій становив 594 млн. дол.

Відновлення сприятливого інвестиційного клімату в Україні та обсягів іноземного інвестування вимагає від суспільства стабільної економічної та політичної ситуації, наявності сформованої фінансової інфраструктури, у тому числі професійних учасників, які мають запас відповідних знань і вмінь, спроможних забезпечити ефективний перерозподіл капіталу в суспільстві.

Такими структурами переважно є інститути, що спеціалізуються на наданні фінансових послуг та опосередковують у своїй діяльності рух фінансових ресурсів шляхом їх залучення та вкладення мобілізованих ресурсів у різноманітні фінансові активи. У світовій практиці все частіше залучення коштів відбувається саме через інституційних інвесторів. Відповідно до наведених у звіті Організації економічної співпраці й розвитку (ОЕСР) даних загальна сума активів інституційних інвесторів за період з 1995–2012 рр. зросла на 56,5 трлн. дол. або на 260,37% [4].

Інвестиційні інвестори за рахунок набутих знань та проведених аналітичних досліджень ефективно розміщують тимчасово вільні ресурси уникаючи можливих ризиків, або мінімізуючи їх негативні наслідки. Диверсифікація ризиків відбувається за рахунок вкладання активів в різні інструменти фінансового ринку.

Отже, розвиток діяльності інститутів колективного інвестування сприятиме відновленню обсягів внутрішнього та зовнішнього інвестування, надасть можливість інвесторам вкладати кошти у великих масштабах не лише у фінансові активи, а й у матеріальні. Особливо актуальним даний вид інвестування є для аграрної сфери, адже нестача іноземного капіталу стримує економічний розвиток сільськогосподарських підприємств та соціальної інфраструктури села.

Література:

1. Лопатинський Ю. М. Трансформація аграрного сектора : інституціональні засади / Ю. М. Лопатинський. – Чернівці : Рута, 2006. – 344 с.
2. Чухно А. Інституціоналізм: теорія, методологія, значення / А. Чухно // Економіка України. – 2008. – №6. – С. 4–13.
3. Freeman, R.E. *Strategic management: a stakeholder approach* / R.E Freeman. – Cambridge: Cambridge University press, 2002. – 292 p.
4. *Pension funds achieve high returns in most OECD countries in 2012* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/finance/private-pensions/globalpensionstatistics.htm>.